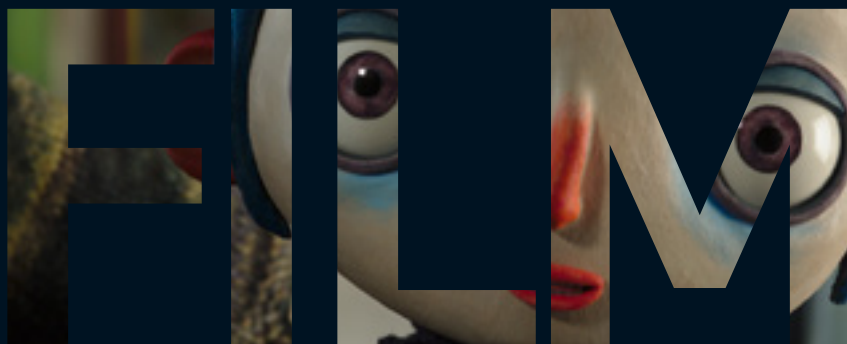

3 ФИЛМА
24 ЕЗИКА
28 ДЪРЖАВИ

MA VIE DE COURGETTE
(ЖИВОТЪТ МИ КАТО ТИКВИЧКА)

Клод Барас
Швейцария, Франция

LUX
FILM PRIZE

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ
РАБОТИ В ПОЛЗА НА КУЛТУРАТА

ye10
ars

Европейски парламент

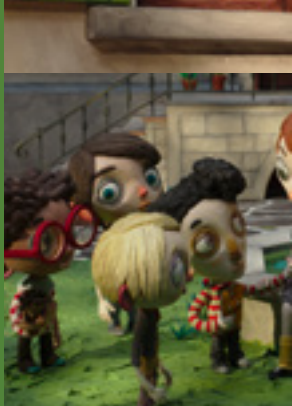
MA VIE DE COURGETTE

Животът ми като Тиквичка

АНИМАЦИОНЕН ФИЛМ НА КЛОД БАРАС

Тиквичка няма нищо общо със зеленчук, това е едно смело момченце. То мисли, че е останало само на този свят, след като изгубва майка си. Но в дома за деца за него ще започне нов живот и му предстоят много срещи. Симон, Ахмед, Жюжюб, Алис и Беатрис: всички те имат свои истории – и тези истории са толкова тъжни, колкото са крехки те самите. А има и едно момиче, Камий. Когато си на 10 години, има какво да откриеш и на какво да се научиш – да имаш тайфа приятели, да се влюбиш. А защо не дори и да бъдеш щастлив...

Този анимационен филм, предназначен за широката общественост, е създаден на основата на роман. Той се отличава от повечето творби за млада публика със своята оригинална естетическа концепция (анимирани кукли с големи, съвсем кръгли очи), но най-вече със своя тон, който дава възможност да се повдигнат сериозни въпроси много дискретно. „Човек трябва да е много смел, за да си помисли, че от това би излязло идеален детски филм“, признава Селин Сиам (автор на „Мъжкарана“ (Tomboy) и „Банда момичета“ (Bande de filles) — филм, участвал в конкурса за Наградата „ЛУКС“ за 2014 г.), на която е възложено да напише сценария.

НАПРЕЖЕНИЕ МЕЖДУ ТОВА, КОЕТО ВИЖДАМЕ, И СЪЩНОСТТА

На пръв поглед *Ma vie de Courgette* (Животът ми като Тиквичка) изглежда филм за деца: анимационните филми са жанр, обикновено насочен към младата публика. В случая персонажите – с прекомерно големи глави и големи, съвсем кръгли очи – не опровергават това впечатление, още повече че главният герой е момче на 9 години. Визуалният свят, в който се развива този герой, е в голяма степен разноцветен; самият Тиквичка има синя коса. Другите герои също са създадени по този модел, с вариации по отношение на цветовете, обема, гласовете и детайлите, които ги характеризират, понякога с леко карикатурен оттенък: очилата на г-жа Папино (директорката на дома), белега на Симон, русия кичур на Алис, който крие лицето ѝ.

Но това впечатление за типичен „детски филм“ много бързо бива опровергано: всъщност още от първите минути се забелязва, че темата на филма и тоналността му са в регистър, доста отдалечен от това, което се предлага обикновено на децата: майката на Тиквичка гледа телевизия самотна, пие бира (кутиите се търкалят по пода) и коментира сериала с реплики, пълни с разочарование от мъжете („Лъжец!“, казва тя на актьора, който обещава любов на актрисата). Тиквичка, с очи, обрамчени от сини сенки като пръстени, нехарактерни за неговата възраст, събира празните кутии от бира, за да играе, като ги реди в таванското помещение. Но когато кулата от кутии се срива, майката, обезпокоена от шума и бъркотията, вика сина си и се качва на тавана, като заплашва да го набие...

Тази първа сцена представя ситуацията много внушително: достигаме до естественото заключение, че майката на Тиквичка е била изоставена от съпруга си и в отчаянието си е станала алкохоличка. Може би омразата към мъжете като цяло или отвращението, което тя изпитва към изневерилия ѝ съпруг, се прехвърля върху сина им, когото тя се готви да набие за дреболия. И това изглежда се случва често.

Но тази патологична ситуация ще стане още по-тежка: Тиквичка, опасявайки се, че ще яде бой, затваря вратата на таванския етаж, която удря майка му по главата, и чуваме как тя пада по стълбите. Следващата сцена потвърждава най-мрачните хипотези на зрителя: полицаят пита Тиквичка дали майка му е била нежна с него, а когато става въпрос за таткото, Тиквичка показва своето хвърчило,

върху което е нарисувал татко си, а от другата страна има рисунка на кокошка – „кокошката на баща ми“, казва той, цитирайки думите на майка си...

Тъй като е дете, Тиквичка не е разбрал – във всеки случай не съзнава – че кокошката на татко му всъщност не е истинска кокошка, но възрастният зритель очевидно разбира, че татко му ги е напуснал, за да живее с друга жена. Хуморът в тази сцена, който също е достъпен само за възрастния зритель, е болезнен.

По този начин предизвикателството на филма става ясно в първите минути: *Ma vie de Courgette* прилича на филм за деца, несъмнено може да се гледа от деца, тъй като възприема гледната точка на детето, но той е адресиран и към възрастните.

ГОЛЕМИ, СЪВСЕМ КРЪГЛИ ОЧИ

Киното за млада публика понякога страда от недостатъка да има опростенчески или карикатурен, дори манихейски характер. В *Ma vie de Courgette*, разбира се, има ясни разграничения между добри и лоши (Реймон полицаят срещу лелята на Камий), но макар да има тенденция героите да съдят за другите бързо или с предразсъдъци (като Ахмед, който систематично излива вода върху главата на Реймон, „защото е полицай“, или като жената в планината, която обвинява Ахмед в кражба и лъжа несъмнено защото той произхожда от района на Северна Африка (Магреб), филмът рисува все пак една по-нюансирана картина.

Така образът на Симон (белег на челото, пуловер с череп, арогантно отношение) бързо може да бъде разпознат като малкия тартор на дома, който ще тормози Тиквичка: подиграва му се, дърпа стола, на който Тиквичка се готви да седне, пожелава му „Добре дошъл в затвора, нещастник“, което звучи като заплаха. Въпреки това след едно противопоставяне между двете момчета Симон проявява интерес към Тиквичка и поема инициативата да се сближи с него, като му разкрива причините, поради които всяко дете от дома се намира там. Впоследствие, макар никога да не изоставя това в известна степен бунтовническо отношение (стените на дома са обрисани с неговите

графити на черепи), разбираме, че неговата поза на „големия, който тормози малките“, всъщност крие друго лице – на голям благосклонен брат. Той например улеснява Камий да избяга от лешата си леля и най-вече, след заминаването на Тиквичка и Камий, той се грижи за по-малките, въпреки че е очевидно съкрушен: „Хайде да се състезаваме и който стигне последен, ще ми пере слиповете до края на живота си“. В това предизвикателство към малките се проявява цялата сложност на чувствата на Симон: тъгата, че приятелите му си тръгват, съзнанието, че той самият никога няма да бъде осиновен, желанието да спести на по-малките тежестта на този момент, желанието да потули своята чувствителност зад „несериозна“ заплаха, и в крайна сметка — една голяма самота. Наистина Симон се намира точно между детството и зрелостта.

За зрелостта децата от дома имат представи, осакатени от личния им опит: пред очите на Тиквичка баща му ги е изоставил, след което майката се е превърнала в алкохолик; Алис е станала жертва на сексуално насилие от страна на баща си; Симон е станал свидетел как родителите му са се дрогирали „през цялото време“ и са гледали порнофилми, а сега получава от майка си подаръци по пощата без нито една придружаваща думичка; Жюжюб е живял с напълно луда майка; Камий е видяла как баща ѝ убива майка ѝ и след това се самоубива. Що се отнася до Ахмед и Беа, те са станали свидетели как техните родители са отхвърлени от френското общество: таткото на Ахмед е в затвора поради това, че е извършил „обир в бензиностанция, за да му купи „Найк“, а майката на Беа е била експулсирана. Поради това не е учудващо, че те отварят големи кръгли очи, когато откриват други модели на поведение. Затова, когато чува, че Рози обявява раздаване на целувки за лека нощ, Тиквичка изглежда не може да повярва на ушите си... Когато в планината децата от дома виждат как едно момченце пада, а майка му го

вдига и успокоява, те застиват неподвижни с опулени от учудване очи. „Майка му е красива“, казва един от тях. „Може и да не му е майка“, отговаря друг. Те изглежда не познават този жест на успокояване, признак на топлина и на нежност, и се съмняват, че една майка е способна на подобно нещо. По същия начин интимната връзка между Роза (възпитателката) и г-н Пол (учителя) ги заинтригува силно със сексуалния си аспект, който те се опитват да изтълкуват. Единствено Тиквичка обяснява: „Той просто е влюбен – притиска я силно от страх, че тя ще си отиде“. Тиквичка несъмнено знае това, защото самият той се е влюбил в Камий.

ПОСТЕПЕННО ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВОСТ

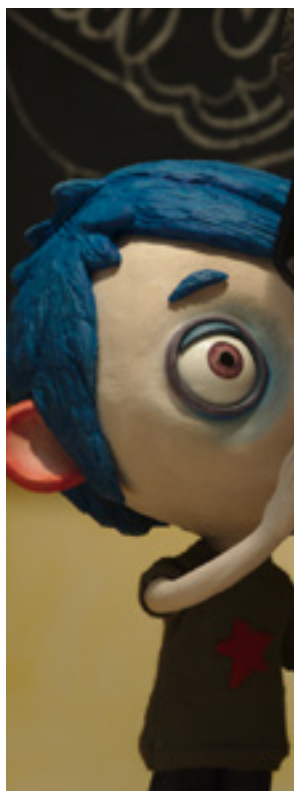
Децата от дома, всички от които са преживели трудности, разбира се, страдат и това страдание е повече или по-малко отразено в последиците, до които е довело. Ахмед се напишква в леглото; Алис си заплита краката при игра на ластик и преминава в „режим на вибрация“, когато в обкръжението ѝ назрява конфликт (тя започва да трепери и да трака с прибори по чинията си); Беа вика „мамо“, щом чуе шум от кола; Симон, както вече бе споменато, се крие зад позата на малък глворез; Жюжюб не спира да яде; Камий се крие в шкафа...

Въпреки това, веднъж извадени от токсичната си среда, децата се възстановяват малко по малко и това личи по някои дребни признаци. Тиквичка, който е запазил като единствен спомен от майка си една празна кутийка бира, сгъва кутийката във форма на корабче и го подарява на Камий. Така горчивият спомен от едни взаимоотношения, които са били толкова болезнени, се превръща в красив символ на нова връзка, носеща повече радост. Ахмед, който е несправедливо обвинен от майката на момиченцето в планината, в крайна сметка запазва спомена само за щедрия жест на момиченцето, което му е подарило очилата си за ски, и не се отделя от тях повече. Алис превръща нервните си движения в опит да бие рекорд по скок на място. Бавната еволюция от едно болезнено състояние към състояние на спокойствие и щастие се отразява и в чертичките по стената, които отбелязват ръста на децата. Когато Тиквичка с Реймон и Камий посещава отново апартамента, където е живял с майка си, тези чертички съответстват на травми („когато повтарях класа; денят, когато татко си тръгна...“), но у Реймон тези чертички се свързват с щастливо събитие: „денят, когато станяхте мои деца“.

Филмът завършва с писмо, което Тиквичка изпраща на Симон. Малко след пристигането на Тиквичка в дома, Симон му разкрива миналото на всяко едно дете, като завършва с думите „Вече няма никой, който да ни обича“. Но Тиквичка му пише, че греша и че той и Камий не са забравили нито Симон, нито другите деца от дома... Но може би още по-красноречив от това послание е разговорът между Тиквичка и Камий през последната нощ в планината. Момчето описва какво би било бъдещето с майка му (бира и телевизия) и се благодари, че го е избягнал. Що се отнася до Камий, тя предпочита също да живее с децата и персонала на дома, отколкото при нея си. Обаче без *Ле Фонтен* те никога не биха се срещнали...

Така този детски филм поставя съществени въпроси пред възрастните: Какъв модел искаме да дадем на децата? Средата, в която отглеждаме децата си, най-благоприятната ли е за хармоничното им развитие? В каква степен страстите, разочарованията, интересите на възрастните имат последици върху децата?

И накрая, в контекста на напрежението, свързано например с узаконяването на правото на брак на хомосексуалните двойки, филмът красноречиво и убедително утвърждава, че традиционното семейство (един баща, една майка), не е непременно идеално място, което гарантира успешното развитие на децата. Понякога се случва бащите и майките да са неадекватни, безотговорни, да използват насилие или да ги няма... Важното не е ролята, статутът, биологичната родителска връзка, а взаимоотношенията и начинът, по който хората се отнасят един към друг.

НЯКОЛКО НАСОКИ ЗА РАЗМИСЪЛ

Възрастните във филма се разделят приблизително на добри и лоши. Но доста от тях не могат да бъдат сведени до тези категории, най-вече не в очите на децата им, като този поглед търпи развитие. Да видим какво казва или какво намеква Тиквичка за майка си. Как може да се тълкува рисунката на хвърчилото с таткото като супергерой (с маска и плащ)? Как да тълкуваме реакцията на Беа, когато майка ѝ се завръща? Какво да мислим за таткото на Ахмед, който е в затвора, защото е извършил „обир в бензиностанция, за да му купи „Найк““?

В епизода, когато Реймон води Тиквичка и Камий на панаира, се открояват две атракции: влакчето на ужасите и стрелбището. Смятате ли, че моментите, в които хората биват плашени на игра и в които на игра стрелят с пушка, имат различен смисъл за тези деца, които са изпитвали страх и насилие?

Киното за млада публика трябва да привлича и възрастни, тъй като те са хората, които водят децата да гледат филми, и те трябва също да изпитват удоволствие, в противен случай не биха ги водили повече на кино. Това обикновено се постига заобиколно, чрез съучастнически намигвания и намеци. В *Ma vie de Courgette* случаят не е такъв. Знаете ли за други „семејни“ филми, които имат свойството да позволяват истински диалог между родители и деца, вместо да предлагат два паралелни прочита? Кои са те?

10 ГОДИНИ ЕВРОПЕЙСКО КИНО ЗА ЕВРОПЕЙЦИТЕ

Европейският парламент има удоволствието да Ви представи трите филма, участващи в конкурса за ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ през 2016 г.:

À PEINE J'OUVRE LES YEUX (Като отворя очи), филм на Лейла Бузид
Франция, Тунис, Белгия, Обединени арабски емирства

MA VIE DE COURGETTE (Животът ми като Тиквичка), филм на Клод Барас
Швейцария, Франция

TONI ERDMANN (Тони Ердман), филм на Марен Аде
Германия, Австрия, Румъния

Тези многолики истории, които са рожба на впечатляващата отдаденост и на творческите умения на талантиви млади европейски режисьорки и режисьори, ще бъдат излъчени по време на петото издание на ФИЛМОВИ ДНИ „ЛУКС“.

ФИЛМОВА НАГРАДА „ЛУКС“

Културата играе основна роля в изграждането на нашите общества.

Ето защо Европейският парламент учреди ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ през 2007 г. с цел да засили разпространението на европейски филми в цяла Европа и да насърчи европейски дебати по важни обществени въпроси.

ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ е единствена по рода си инициатива. Докато по-голямата част от европейските копродукции се прожектират единствено в държавата си на произход и рядко се разпространяват в други страни, дори и в ЕС, ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ предоставя рядката възможност три европейски филма да бъдат субтитрирани на 24-те официални езика на Европейския съюз.

Лауреатът на конкурса за ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ ще бъде излъчен чрез гласуване от членовете на Европейския парламент и ще бъде обявен на 23 ноември 2016 г.

ФИЛМОВИ ДНИ „ЛУКС“

ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ също така даде начало на ФИЛМОВИТЕ ДНИ „ЛУКС“. От 2012 г. на насам трите филма, участващи в конкурса за ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“, са представяни пред по-широка европейска публика по време на ФИЛМОВИТЕ ДНИ „ЛУКС“.

С ФИЛМОВИТЕ ДНИ „ЛУКС“ Ви каним да се насладите на едно незабравимо културно преживяване, което преодолява границите. От октомври до декември 2016 г. можете да се присъедините към любителите на киното в цяла Европа, като гледате прожекциите на *À peine j'ouvre les yeux (Като отворя очи)*, *Ma vie de Courgette (Животът ми като Тиквичка)* и *Toni Erdmann (Тони Ердман)* на един от 24-те официални езика на Европейския съюз. Не забравяйте да гласувате за предпочитания от Вас филм на нашия уебсайт luxprize.eu или на нашата страница във Фейсбук!

СПЕЦИАЛНА НАГРАДА НА ПУБЛИКАТА

Специалната награда на публиката е наградата, присъдена от зрителите в рамките на ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“. Не пропускайте да гласувате за *À peine j'ouvre les yeux (Като отворя очи)*, *Ma vie de Courgette (Животът ми като Тиквичка)* и *Toni Erdmann (Тони Ердман)*! Може би ще имате шанса да Ви изберат за зрителя, който ще присъства на Международния филмов фестивал в Карлови Вари през юли 2017 г. – по покана на Европейския парламент – и който ще обяви заглавието на филма, получил Специалната награда на публиката.

ГЛЕДАЙТЕ,
ОБСЪЖДАЙТЕ
И ГЛАСУВАЙТЕ

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

РЕЖИСЬОР: Клод Барас

СЦЕНАРИЙ: Селин Сиама

ОПЕРАТОР: Давид Тутвоа

РЕЖИСЬОР АНИМАЦИЯ: Ким Кьокелер

МУЗИКА: Софи Хунгер

ПРОДУЦЕНТИ: Макс Карли, Полин Жигакс,
Аремел Глоренек, Ерик Жако, Марк Бони

ПРОДУКЦИЯ: Rita Productions, Blue Spirit
Productions, Gebeka Films, KNM, Radio
Télévision Suisse, SRG SSR, Rhône-Alpes
Cinéma, France 3 Cinéma, Helium Films

ГОДИНА: 2016 г.

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ: 75 мин.

ЖАНР: Анимация

ДЪРЖАВА: Швейцария, Франция

ОРИГИНАЛНА ЕЗИКОВА ВЕРСИЯ:
френски език

